

Tillsynsplan -Högsby kommun

Tillsynsplan 2026 för tillsyn av serveringstillstånd, tobaksvaror, tobaksfria nikotinprodukter, detaljhandel eller servering av folköl samt försäljning av receptfria läkemedel

Giltighetstid

Från
Beslutsdatum

Till
Tills vidare

Beslutad av

Kommunstyrelsen och Miljö-och byggnämnden
DNR: SU.2026.6 och MA.2026.17

Dokumentansvarig

Kommunstyrelsen och Miljö-och byggnämnden

Beslutsdatum

2026-02-10 KS § 47
2026-01-29 MN § 8

Dokumentinformation

Ersätter Tillsynsplan, beslutad av SU DNR 2024-21

HÖGSBY
K O M M U N

Bakgrund

Kommunen har som operativ tillsynsmyndighet enligt alkohollagen 9 kap 2 § tredje stycket krav på sig att upprätta en tillsynsplan. Syftet med tillsynsplanen är att få en tydlig struktur på tillsynsarbetet. I planen anges på vilket sätt och hur ofta tillsyn ska genomföras på olika typer av verksamheter. Även den förebyggande tillsynen finns med i planen. Tillsynsplanen ska lämnas till länsstyrelsen.

Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för serveringsärenden enligt alkohollagen. Miljö- och byggnämnden är ansvarig nämnd för lag om tobak och liknande produkter, lag om tobaksfria nikotinprodukter, lag om handel med vissa receptfria läkemedel och alkohollagen (folkölsförsäljning). Det innebär att nämnderna ansvarar för de uppgifter som kommunen enligt lag ska utföra inom berörda lagområden. Arbetet omfattar ärendehantering och tillsyn samt ett förebyggande arbete som bedrivs genom bland annat utbildningsinsatser, nätverksträffar och informationsspridning. Tillsynsarbetet har i stor utsträckning en förebyggande inriktning i syfte att främja en ansvarsfull hantering av alkohol, tobaksvaror, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel i syfte att skydda folkhälsan.

Sedan januari 2026 har Högsby kommun ett samverkansavtal med Kalmar kommun. Enligt avtalet ansvarar tillståndsenheten i Kalmar kommun för handläggning av ärenden samt för tillsyn inom de ovan angivna områdena.

Tillsyn av serveringsställen

Servering av starköl, vin, andra jästa alkoholdrycker och spritdrycker får endast ske av den som beviljats serveringstillstånd. Enligt alkohollagen får servering bedrivas endast i den omfattning och på det sätt som säkerställer att ordning och nykterhet upprätthålls samt att skador och olägenheter undviks på serveringsstället. De villkor och förutsättningar som ligger till grund för ett serveringstillstånd ska vara uppfyllda även efter att tillstånd meddelats. Tillsynen omfattar förebyggande, inre, yttre samt samordnad tillsyn.

Olika typer av tillsyn

Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn bedrivs genom informations- och utbildningsinsatser, såsom utbildning i ansvarsfull alkoholservering, utskick av informationsbrev, informationsmöten med branschen, samt nätverksmöten mellan myndigheter och handläggare.

Inre tillsyn

Kommunen följer upp att tillståndshavaren fortfarande uppfyller alkohollagens högt ställda krav vad gäller personlig lämplighet och ekonomisk skötsamhet. Detta sker bland annat genom inhämtande av uppgifter från olika myndigheter, såsom Skatteverket och belastningsregistret. Den inre tillsynen bidrar till att samtliga företag har likvärdiga förutsättningar och att en sund konkurrens på lika

villkor upprätthålls.

Kommunen använder systemet SYNA Kreditupplysning & Marknadsinformation, där samtliga tillståndshavare är inlagda för kontinuerlig bevakning av ekonomiska förhållanden och bolagsändringar. Utdrag ur systemet tas fram och granskas i samband med den inre tillsynen.

Den inre tillsynen genomförs en gång per år på respektive serveringsställe och bevakningen genom SYNA kontrolleras regelbundet.

Yttre tillsyn

Målet med det fysiska tillsynsarbetet är att motverka överservering samt att förhindra servering av alkoholdrycker till minderåriga. Tillsynen ska även bidra till att förebygga alkoholrelaterade olägenheter i restaurang- och serveringsmiljöer.

Vid det fysiska tillsynsbesöket på serveringsstället kontrolleras att verksamheten bedrivs i enlighet med alkohollagen samt att serveringen sker i överensstämmelse med serveringstillståndet. Ett tillsynsprotokoll upprättas efter varje tillsynsbesök. Antalet planerade tillsynsbesök per serveringsställe varierar beroende på faktorer såsom öppettider, verksamhetens målgrupp samt tidigare erfarenheter av verksamheten. Ytterligare tillsynsbesök kan förekomma vid inkomna klagomål, uppföljning eller när information erhålls från annan myndighet till exempel via Polismyndigheten.

Nämnden har som målsättning att samtliga serveringsställen ska besökas minst en gång per år och vid behov vid förekommande tillfällen, både dag- och kvällstid. Vidare ska tillsyn genomföras på serveringsställen med tillfälligt serveringstillstånd som förväntas locka en stor publik, exempelvis konserter och festivaler. Tillsyn av stadigvarande serveringstillstånd för slutna sällskap samt tillfälliga serveringstillstånd för slutna sällskap sker vid förekommen anledning.

Samordnad tillsyn

En samordnad tillsyn kan bland annat ske tillsammans med Polismyndigheten, Räddningstjänsten, Skatteverket, Arbetsmiljöverket, Migrationsverket, Kronofogdemyndigheten, eller med livsmedelsinspektör, med syfte att uppnå en mer heltäckande och effektiv tillsyn över verksamheterna.

Ett gott samarbete med övriga myndigheter är av stor betydelse. Kommunen kan komma att genomföra tillsynsbesök tillsammans med Polismyndigheten och Räddningstjänsten under år 2026.

Tillsyn av folköl, tobaksvaror, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel

Kommunen har ett tillsynsansvar för verksamheter som bedriver detaljhandel och servering av folköl, samt försäljning av tobaksvaror, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel. Tillsynen syftar till att säkerställa att dessa verksamheter bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning. Ett tillsynsprotokoll upprättas efter varje tillsynsbesök.

Varje försäljningsställe som säljer tobaksvaror eller anmälningspliktiga varor enligt ovan ska få minst ett tillsynsbesök per år. Ytterligare besök kan ske vid konstaterade brister eller vid inkomna tips från allmänheten. Vid tillsyn av tobak utförs både inre och yttre tillsyn. Den inre tillsynen genomförs på liknande sätt som vid inre tillsyn av serveringstillstånd. Kommunen säkerställer att tillståndshavaren fortsatt uppfyller alkohollagens högt ställda krav på personlig lämplighet och ekonomisk skötsamhet.

Samtliga bolag som innehar tobaksförsäljningstillstånd är inlagda i SYNA för kontinuerlig bevakning av ekonomiska förhållanden och bolagsändringar.

Under år 2026 kommer särskilt fokus att läggas på tillsyn av marknadsföring av tobaksprodukter och tobaksfria nikotinprodukter. Syftet är att säkerställa att marknadsföringen följer gällande lagstiftning och inte riktas till minderåriga eller på annat sätt uppmuntrar till användning av dessa produkter. Kommunen kommer därmed att intensifiera sin granskning av kommersiella meddelanden, exponering och produktplacering i butiker. Reklam och andra marknadsföringsåtgärder ska inte vara påträngande, uppsökande eller utformade på ett sätt som uppmuntrar till bruk av tobaksprodukter eller tobaksfria nikotinprodukter. Tillsynen ska vidare syfta till att motverka normalisering av tobaks- och nikotinbruk samt stärka det förebyggande folkhälsoarbetet.

Kommunen har som målsättning att under år 2026, genomföra kontrollköp av tobaksvaror och andra anmälningspliktiga varor. Kontrollköpen utgör en del av kommunens tillsynsarbete och genomförs i syfte att bedöma hur väl försäljningsställena följer bestämmelserna om ålderskontroll och krav på legitimation. Resultaten från kontrollköpen ska ligga till grund för dialog med försäljningsställena om rutiner kring kontroll av åldersgräns och får inte användas som grund för sanktioner.

Tillsynstabell

Tabellen nedan redovisar frekvensen för tillsyn av verksamheter med serveringstillstånd, tillstånd för tobaksförsäljning samt försäljning av tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarett, detaljhandel eller servering av folköl och försäljning av receptfria läkemedel. Tabellen visar även antalet registrerade verksamheter inom respektive område i kommunen.

Typ av tillsyn	Antal verksamheter i kommunen (uppgifter från januari 2026)	Tillsynsfrekvens
Yttre tillsyn		
<u>Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten</u>	7 totalt	
Restauranger	7	En gång/ år
<u>Övriga serveringstillstånd</u>		
Gårdsförsäljningstillstånd	0	En gång/ år
Tillfälligt tillstånd till allmänheten	Ca 2/ år	Ett besök vid större arrangemang/ påkallad tillsyn
Stadigvarande eller tillfälligt tillstånd till slutet sällskap	0	Påkallad tillsyn
<u>Tobak</u>	7	En gång/ år
<u>Tobaksfria nikotinprodukter</u>	6	En gång/ år
<u>E-cigarett</u>	6	En gång/ år
<u>Folköl, detaljhandel</u>	6	En gång/ år
<u>Folköl, servering</u>	2	En gång/ år
<u>Receptfria läkemedel</u>	5	En gång/ år

Inre tillsyn, serveringstillstånd och tobaksförsäljningstillstånd	
Granskning av uppgifter inkomna från systemet SYNA	Sket kontinuerligt löpande
Inre tillsyn	Sket varje år
Utökad tillsyn	
Utökade tillsynsbesök genomförs vid konstaterade brister och kan även ske när kommunen mottagit tips eller information om misskötsamhet från allmänheten eller andra myndigheter.	Sket vid behov
Förebyggande tillsyn	
Utbildning i Ansvarsfull alkoholservering (AAS)	Minst två tillfällen/ år
Möten med Länsstyrelsen, andra berörda myndigheter samt kollegor inom branschen	Minst två gånger/ år
Informationsutskick	Minst en gång/ år
Möte med verksamhetsutövare (utöver den yttre tillsynen)	När behov finns
Samordnad tillsyn	
Samordnad tillsyn med Polismyndigheten och Räddningstjänsten	Eventuellt